

ते। भू। तथा

वोधि-चर्चा

ASHA ARCHIVES

वोधि-चर्चा

2901

ASHA ARCHIVES

ॐ नमो रत्नत्रयायः॥ ॥ सुगतान् ससुतान् सधर्मका
यान् प्रणिपत्या दरतोऽखिलांश्ववन्द्यान् ॥ सुगतात्मज
संवरावतारं कथयिष्यामि यथागमं समासात् ॥ १ ॥
नहि किंचिद् पूर्वमत्र वाच्यं न च संग्रन्थं न कौशलं म
मास्ति ॥ अतएव न मे परार्थचिन्ता स्वमनोवासयि
तुं कृतं ममेदं ॥ २ ॥ मम तावदनेन याति वृद्धिं कौशलं

भावयितुं प्रसादवेगः ॥ अथ मत्समधातुरेव पश्येद्
अपरोऽप्येनमतोऽपि सार्थकोऽयं ॥ ३ ॥ क्षणासंपदि
यंसुदुर्लभाः प्रतिलब्धा पुरुषार्थसाधनी ॥ यदि नात्र
विचित्र्यते हितं पुनरप्येष समागमः कृतः ॥ ४ ॥
रात्रौ यथा मेघघनान्धकारैः विशुद्धाक्षरां दर्शयति प्र
काशं ॥ बुद्धानुभावेन तथा कदाचिन् लोकस्पृशे

सुमतिः क्षणां स्यात् ॥ ५ ॥ तस्माच्छुभंदुर्वलमेव
नित्यं क्लृप्तं पापस्य महत्सुचोरं ॥ तज्जीयतेऽन्यत्र
शुभेन केन संबोधिचिन्तयदिनामनस्यात् ॥ ६ ॥
कल्पानल्पान् प्रविचिन्नयद्भिर्दृष्टं मुनीन्दैर्हितमे
तदेव ॥ यतः सुखेनैव सुखं प्रवृद्धं सुखावयत्यप्र
मिताञ्जनौघान् ॥ ७ ॥ भवदुःखशान्तिर्तुर्कामै

रपिसत्त्वव्यसनानिहर्तुकामैः ॥ बहुसौख्यशतानिभोक्तु
कामैर्नविमोच्यं हि सदैववोधिचिन्तं ॥ ८ ॥ भवचारक
वन्धनोवराकः सुगतानां सुतउच्यतेक्षणेन ॥ सनरा
मरलोकवन्दनीयो भवतिस्मोदितएववोधिचिन्ते ॥
॥ ९ ॥ अश्रुचिप्रतिमामिमां गृहीत्वा जिनरत्नप्रति
मां करोत्यनर्घ्या ॥ रसजातमतीववेचनीयं सुदृढं गृ

कृतवोधिचिन्तसंज्ञं ॥ १० ॥ सुपरीक्षितमप्रमेयधीभिः
वहुमूल्यं जगदेकसार्थवाहैः ॥ गतिपत्तनविप्रवास
शीलाः सुदृढं गुरुकृतवोधिचिन्तं ॥ ११ ॥ कदलीव
फलं विहाय याति क्षयमन्यत्कुशलं हि सर्वमेव ॥ सत
तं फलति क्षयं न याति प्रसवत्येव तु वोधिचिन्तवृक्षः
॥ १२ ॥ कृत्वापि पापानि सुदारुणानि यदाभ्रयादुत्तर

तिक्षरोन ॥ भूराश्रयेरोवमहाभयानि नाश्रीयतेतत्क
थमज्ञसत्त्वैः ॥ १३ ॥ युगान्नकालानलवन्महान्ति पा
पानियन्तिर्दहतिक्षरोन ॥ यस्यानुशंसानभिन्तानुवाच
मैत्रेयनाथः सुधनायधीमान् ॥ १४ ॥ तद्वोधिचिन्तं
द्विविधं विज्ञातव्यं समासतः ॥ वोधिप्रणिधिचिन्तं च
वोधिप्रस्थानमेव च ॥ १५ ॥ गन्तुकामस्य गन्तुश्च य

थाभेदः प्रतीयते ॥ तथा भेदोऽनयोर्ज्ञेयो यार्थासंख्ये
न परिहितैः ॥ १६ ॥ बोधिप्रणिधिचिन्तस्य संसारेऽपि
फलं महत् ॥ नैव विच्छिन्नपरायत्वं यथाप्रस्थान
चेतसः ॥ १७ ॥ यतः प्रभृत्यपर्यन्तसत्त्वधातुप्रमो
क्षणे ॥ समाददाति तच्चिन्तमनिवर्त्येनचेतसा ॥ १८ ॥
ततः प्रभृतिस्तु प्रस्य प्रमत्तस्याप्यनेकशः ॥ अविच्छि

नाः पुरायधाराः प्रवर्तन्ते न भः समाः ॥ १९ ॥ इदं सुवा
हुपृच्छायां सोपपन्निकमुक्तवान् ॥ हीनाधिमुक्तिस
त्वार्थः स्वयमेव तत्थागतः ॥ २० ॥ शिरः शूलानि सन्वा
नां नाशयामीति चित्रयन् ॥ अप्रमेयेण पुराणेन ग
द्यते स्म हिताशयः ॥ २१ ॥ किमुता प्रमितं शूलमेकै
कस्य जिहीर्षतः ॥ अप्रमेयगुणं सत्यमेकैकं च चिकी

वर्ततः ॥ २२ ॥ कस्य मातुः पितुर्वापि हिताशंसे यमीदृ
शी ॥ देवतानामृषीणां वा बुद्धराणां वा भविष्यति ॥ २३ ॥
तेषां मेव च सत्त्वानां स्वार्थेऽप्ययमनोरथः ॥ नोत्यन्न
पूर्वः स्वप्नेऽपि परार्थे संभवः कुतः ॥ २४ ॥ सत्त्वरत्न
विशेषोऽयमपूर्वो जायते कथं ॥ यत्परार्थाशयोऽन्ये
षां न स्वार्थेऽप्युपजायते ॥ २५ ॥ जगदानन्दबीजस्य

जगद्दुःखौषधस्य च ॥ चित्तरत्नस्य यत्पुण्यं तत्कथं
हि प्रमीयतां ॥ २६ ॥ हिताशंसनमात्रेण बुद्धपूजावि
शिष्यते ॥ किंपुनः सर्वसत्त्वानां सर्वसौख्यार्थमुद्यमा
त् ॥ २७ ॥ दुःखमेवाभिधावन्ति दुःखनिःसरणाश
या ॥ सुखे च यैव संमोहात् स्वमुखं घृन्ति शत्रुवत्
॥ २८ ॥ यस्तेषां सुखरूपाणां पीडितानामनेकशः ॥

नृपिंसर्वसुरैः कुर्यात्सर्वाः पीडाश्चिन्तयति च ॥ २६ ॥
नाशयत्यपि संमोहं साधुस्तेन समः कुतः ॥ कुतो वा
तादृशं मित्रं पुरायं वा तादृशं कुतः ॥ २७ ॥ कृतेयः प्र
ति कुर्वीत सोऽपि तावत्प्रशस्यते ॥ अव्यापारित सा
धुस्तु बोधिसत्त्वः किमु च्यतां ॥ २८ ॥ कतिपयजन
सन्नदायकः कुशलकृदित्यभिपूज्यते जनैः ॥ क्षराम

Belongs to N. d. l. m. d. v. 1

अथ यस्य मनः प्रसादमेति प्रसवेन स्य ततोऽधिकं
फलं ॥ महता हिवलेन पापकर्म जिन पुत्रेषु भुभं
त्वयत्नतः ॥ ३५ ॥ तेषां शरीराणि नमस्करोमि य
त्रोदितं नदरचिन्नरत्नं ॥ यत्रापकारोऽपि सुखानुव
न्धी सुखाकरांस्तं शरणां प्रयामि ॥ ३६ ॥ इति बोधि
चर्यावतारे बोधिचिन्तानुशासाविवरणां प्रथमः परि

Belongs to Nua, Imband: -

श्रविवेकरम्याः॥ लताः सुपुष्पाभरणोज्ज्वलाश्च दुमा
श्रये सत्फलमुशारवाः॥ ३ ॥ देवादिलोकेषु च गन्धधू
पाः कल्पदुमारत्नमयाश्च वृक्षाः॥ सरांसि चाम्बोरुह
भूषणानि हंसस्य नात्यन्तमनोहराणि॥ ४ ॥ अकृष्ट
जातानि च शस्यजातान्यन्यानि वा पूज्यविभूषणानि॥
आकाशधातुप्रसरावधीनि सर्वाण्यपीमान्यपरिग्र

हारि ॥ ५ ॥ आदाय बुद्धा मुनिपुंगवेभ्योऽनिर्यातयाम्ये
षसपुत्रकेभ्यः ॥ गुरुतु तन्मेवरदक्षिणीयाः महाकृपा
मामनुकम्पमानाः ॥ ६ ॥ अपुरायवानस्मि महादरिद्रः
पूजार्थमन्यन्ममनास्तिकिंचित् ॥ अतोममार्थाय परार्थ
चिन्ताः गुरुतु नाथाद्दमात्मशक्त्या ॥ ७ ॥ ददामि चा
त्मानमहं जिनेभ्यः सर्वेण सर्वं च तदात्मजेभ्यः ॥ पश्य

हं मे कुरुताय सत्त्वाः पुष्पा सुदासत्वं मुपैमि भक्त्या ॥ ८ ॥

परिग्रहेणास्मि भवत्कृतेन. निभीर्भवे सत्त्वहितं करोमि.

॥ पूर्वच पापं समति क्रमामि. नान्यच्च पापं प्रकरोमि भूयः

॥ ९ ॥ रत्नोज्ज्वलस्तम्भ मनोरमेषु. मुक्तामयोद्रासि वि

ज्ञानकेषु ॥ स्वच्छोज्ज्वलस्फटिककुट्टिमेषु. सुगन्धिवु

त्मानगृहेषु तेषु ॥ १० ॥ मनोज्ञगन्धोदकपुष्पपूर्णाः

कुम्भैर्महार्त्तमयैरनेकैः ॥ स्नानं करोम्येव तथा गता
नां तदात्मजानां च संगीतवाद्यं ॥ ११ ॥ प्रधूपितैर्धौतम
लैरतुल्यैर्वस्त्रैश्च तेषां तनुमुन्मृषामि ॥ ततः सुरक्ता नि सु
धूपितानि ददामि तेभ्यो वरचीवरारणि ॥ १२ ॥ दिव्यैर्मृदु
श्लक्ष्णा विचित्रशोभैर्वस्त्रैरलंकारवरैश्च तैस्तैः ॥ समन्त
भद्राजितमञ्जुघोषलोकेभ्यश्च रादीनपि मण्डयामि ॥ १३ ॥

Belongs to N. B. Mahabudh

सर्वत्रिसाहसुविसारिगन्धैर्गन्धोन्नमैस्ताननुलेपया
मि ॥ स्रजप्रसूतसुधौतहेमः प्रभोज्ज्वलान्सर्व
मुनीन्दुकायान् ॥ १४ ॥ मान्दारवेन्दोवरमह्लिकाशैः
सर्वैः सुगन्धैः कुसुमैर्मनोद्वैः ॥ अभ्यर्चयाम्यर्च
तमान्मुनीन्द्रान् सुग्मिश्च संस्थानमनोरमाभिः ॥ १५ ॥
स्फीतस्फुरद्गन्धमनोरमैश्च तान् चूपमैर्चैरुपधूप

यामि ॥ भोज्यैश्चखाद्यैर्विविधैश्चपेयैः स्नेह्योनिवेशं
चनिवेदयामि ॥ १६ ॥ रत्नप्रदीपांश्चनिवेदयामि
सुवर्णापम्रेषुनिविष्टपङ्कीन् ॥ गन्धोपलिप्तेषुच
कुट्टिमेषु किरामिपुष्पप्रकरान् मनोज्ञान् ॥ १७ ॥
प्रलम्बमुक्तामणिहारशोभान् आभास्वरान्दिग्गु
खमण्डनान् ॥ विमानमेघान् सुतिगीतरन्यान्

मैत्रीमयेभ्योऽपि निवेदयामि ॥ १८ ॥ सुवर्णादरादेः क
मनीयरूपैः संसक्तमुक्ताति समुच्छितानि ॥ प्रधारया
मेषमहासुतीनां रत्नात्तपत्राण्यतिशोभनानि ॥ १९ ॥
अतः परं प्रतिष्ठन्नां पूजामेवामनोरमाः ॥ तूर्यसंगीति
मेघाश्च सर्वसत्त्वप्रहर्षणाः ॥ २० ॥ सर्वसद्गुणरत्नेषु
चैत्येषु प्रतिमासु च ॥ पुष्परत्नादिवर्षाश्च प्रवर्तन्तानि

रत्नरं॥ २१ ॥ मञ्जुघोषप्रभृतयः पूजयन्त्रियथाजि
नान्॥ तथा तथागतान्नाथान् सपुत्रान्पूजयाम्यहं
॥ २२ ॥ स्वराङ्गसागरैः स्तोत्रैः स्तोमिचाहं गुणोदधीन्
॥ स्तुतिसंगीतिमैचाश्च संभवन्त्वेष्वनन्यथा॥ २३ ॥
सर्वक्षत्राणुसंख्येभ्यः प्रणामैः प्रणामाम्यहं॥ सर्वत्र्य
ध्वगतान्बुद्धान् सहधर्मगराजमान्॥ २४ ॥

सर्वचैत्यानिवन्देऽहं बोधिसत्त्वाभ्रयांस्तथा ॥ नमः
करोम्युपाध्यायानभिबन्धान्यतींस्तथा ॥ २५ ॥ बुद्धं
गच्छामिशरणां यावदाबोधिमराडतः ॥ धर्मगच्छ
मिशरणां बोधिसत्त्वगणांतथा ॥ २६ ॥ विज्ञापया
मिसंबुद्धान् सर्वदिक्षु व्यवस्थितान् ॥ महाकारु
णाकांश्चापि बोधिसत्त्वान् कृताञ्जलिः ॥ २७ ॥

अनादिमत्तिसंसारं जन्मन्यत्रैव वा पुनः ॥ यन्मया
पशुना पापं कृतं कारितमेव वा ॥ २८ ॥ यच्चानुमोदि
तं किंचिदात्मधाताय मोहतः ॥ तदत्ययं देशयामि
पश्चान्नापेन तापितः ॥ २९ ॥ रत्नत्रयेऽपकारो यो मा
तापितुषु वामया ॥ गुरुष्वन्येषु वा क्षेपात्कायवाग्बु
द्धिभिः कृतः ॥ ३० ॥ अनेकदोषदुष्टेन मया पापेन

नायकाः॥ यत्कृतं दारुणं पापं तत्सर्वदेशायाम्यहं
॥ ३१ ॥ कथंचनिः सराम्यस्यात्यरित्राय तत्सत्वरं ॥ मा
ममाक्षीणपापस्य मरणांशीघ्रमेष्वति ॥ ३२ ॥ ३३ ॥
कृताकृतापरीक्षोऽयं मृत्युविश्रम्भघातकः ॥ स्वस्था
स्वस्थैरविश्वास्य आकस्मिकमहाशानिः ॥ ३४ ॥ पि
पापियनिमिजेन पापं कृतमनेकधा ॥ सर्वमुत्तर

ज्यगन्नव्यमिति न ज्ञानमीदृशं ॥ ३५ ॥ तन्न तस्मिन् रक्षां
याति यश्च दत्त्वनुभूयते ॥ स्वप्नानुभूतवत्सर्वगतं
न पुनरीक्षते ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ इहैव तिष्ठतस्त्वाव द्रुता
नैकैः प्रिया प्रियाः ॥ तन्निमित्तं तु यत्पापं तन्निमित्तं
चोरमग्रतः ॥ ३८ ॥ एवमागन्तुकोऽस्मीति न मया
प्रत्यवेक्षितं ॥ मोहानुनयविद्वेषैः कृतं पापमनेकधा

॥ ३६ ॥ रात्रिंदिवमविश्राम मायुषोवधनेव्ययः ॥
आयस्यचागमोनास्तिनमरिष्वामिकिंन्यहं ॥ ४० ॥
शृगशय्यागतेनापिवन्धुमध्येऽपितिष्ठता ॥ मयैवैके
नसोढव्यामर्मच्छेदादिवेदना ॥ ४१ ॥ यमदूतैर्गृ
हीतस्य कुतोवन्धुः कुतः सुहृत् ॥ पुण्यमेकंतदात्रा
णं मयान्नचनसेवितं ॥ ४२ ॥ अनित्यजीवितासङ्गा

दिदं भयमजानता ॥ प्रमत्तेन मया नाथा बहुपापमु
पार्जितं ॥ ४३ ॥ अद्भुतं दार्थमप्यशु नीयमानो वि
भुष्यति ॥ पिपासितो दानदृष्टिरन्यदेवेक्षते जगत्
॥ ४४ ॥ किंपुनर्भैरवाकारैर्यमदूतैरधिष्ठितः ॥ महा
त्रासज्वरग्रस्तः पुरीषोत्सर्गवोष्ठितः ॥ ४५ ॥ कान्त
रैर्दृष्टिपातैश्च त्राणान्वेषी चतुर्दिशं ॥ को मे महाभ

यादस्मात्साधुस्वारां भविष्यति ॥ ४६ ॥ त्राणाभून्या
दिशो हृद्वा पुनः सं मोहमागतः ॥ तदा हं किं करिष्या
मितस्मिन् स्थाने महाभये ॥ ४७ ॥ अथैव शरणां या
मिः जगन्नाथान् महावलान् ॥ जगदक्षार्थमुद्यु
क्तान् सर्वत्रासहरान् जिनान् ॥ ४८ ॥ तैश्चाप्यधि
गतं धर्मं संसारभयनाशनं ॥ शरणां यामिभावेन

वोधिसत्त्वगणान्तथा ॥ ४९ ॥ समन्त्रभद्रायात्मानं ददा
मिभयविकूलः ॥ पुनश्च मञ्जुचोषाय ददाम्यात्मान
मात्मना ॥ ५० ॥ तंचावलोकितं नाथं कृपाव्याकुलचा
रिणं ॥ विरौम्यान्तरेवंभीतः समांरक्षतुपापिनं ॥ ५१ ॥
आर्यमाकाशगर्भंच क्षितिगर्भंच भावतः ॥ सर्वान्
महाकृपांश्चापि आणान्वेषी विरौम्यहं ॥ ५२ ॥ यंहृष्टै

वचसंत्रस्ताः पलायन्ते चतुर्दिशं ॥ यमदूतादयो दुष्टा
स्तं नमस्यामिव जिह्वां ॥ ५३ ॥ अतीत्युष्मद्वचनं सांप
तं भयदर्शनात् ॥ शरणां यामिवोभीती भयं नाशयत
दुतं ॥ ५४ ॥ इत्वरव्याधिभीतोऽपि वैशवाक्यं न लङ्घ
येत् ॥ किमु व्याधिशतैर्गुणैश्चतुर्भिश्चतुर्नरैः ॥ ५५ ॥
एकेनापि यतः सर्वे जस्युद्धीपगता नराः ॥ नश्यन्ति ये

षां भैषज्यं सर्वदिक्षु न लभ्यते ॥ ५६ ॥ तत्र सर्वज्ञवैद्य
स्य सर्वशल्यापहारिणः ॥ वाक्यमुह्यद्गुणमिति धि
ग्मा मत्यन्तमोहितं ॥ ५७ ॥ अत्यप्रमत्तस्तिष्ठामि प्रपा
तेष्वितरेष्वपि ॥ किमु योजनसहस्रे प्रपाते दार्चका
लिके ॥ ५८ ॥ अथैव मरणं नैति न युक्ता मे सुखासि
का ॥ अवश्यमेति सा वेला न भविष्याम्यहं यदा ॥ ५९ ॥

अभयं केन मे दत्तं निःसरिष्यामि वा कथं ॥ अवश्यं
न भविष्यामि कस्मान्मे सुस्थितं मनः ॥ ६० ॥ पूर्वानु
भूत नष्टेभ्यः किं मे सारमवस्थितं ॥ येषु मेऽभिनि
विष्टेन गुरुणां लङ्घितं वचः ॥ ६१ ॥ जीवलोकमिमं
न्यक्त्वा बन्धून् परिचिन्तांस्तथा ॥ एकाकी कापिया
स्यामि किं मे सर्वैः प्रिया प्रियैः ॥ ६२ ॥ इयमेव तु मे

Belongs to Nud Island.

तुनायकाः॥ नभद्रकमिदं नाथानकर्तव्यं पुनर्म
या॥ ६६॥ इति बोधिचर्यावतारे द्वितीयः परिच्छे
दः॥ १॥ अपायदुःखविश्रामं सर्वसत्त्वैः कृतं
शुभं॥ अनुमोदे प्रमोदे न सुखं तिष्ठतु दुःखिनाः
॥ १॥ संसारदुःखनिर्मोक्षं मनुमोदेशरीणिणं॥
बोधि सत्त्वत्वबुद्धत्वमनुमोदे च तायिनां॥ २॥

Belongs to N. H. M. 1371.

त्वायन्मया सादितं शुभं ॥ तेन स्यां सर्वसत्त्वानां सर्व
दुःखप्रशान्तिकृत् ॥ ६ ॥ ग्लानानामस्मि भैषज्यं
भवेयं वैद्य एव च ॥ तदुपस्थाय कश्चैव यावदोणा
पुनर्भवः ॥ ७ ॥ क्षुत्पिपासा व्ययं हन्यामन्नपानप्र
वर्धनैः ॥ दुर्भिक्षात्तरकल्पेषु भवेयं पानभोजनं
॥ ८ ॥ दरिद्राणां च सत्त्वानां निधिः स्यामहमक्षयः ॥

नानोपकरणाकारैरुपतिष्ठेयमग्रतः॥ ६ ॥ आत्म
भावांस्तथाभोगान्सर्वग्रन्थगतंशुभं॥ निरपेक्ष
स्त्यजाम्येषः सर्वसन्तार्थसिद्धये॥ १० ॥ सर्वत्याग
श्चनिवाणः निर्वाणार्थिचमेमनः॥ त्यक्तव्यंचेन्मया
सर्ववरंसन्वेष्टुदीयतां॥ ११ ॥ यथासुखीकृतश्चा
त्मा मयायंसर्वदेहिनां॥ घ्नन्नुनिन्दन्नुवानित्यमा

किरनुचपांसुभिः ॥ १२ ॥ क्रीडनुममकायेन.
हसनुविलसनुच ॥ दत्तस्तेभ्यो मया कायश्चित्र
याकिं ममानया ॥ १३ ॥ कारयनुचकर्माणि या
नि तेषां सुरवावहं ॥ अनर्थः कस्यचिन्माभून्मा
मालम्ब्य कदाचन ॥ १४ ॥ येषां क्रुद्धा प्रसन्ना वा
मामालम्ब्य मतिर्भवेत् ॥ तेषां स एव हेतुः स्या

BELONGS TO N. H. IMMANUEL

हिनां ॥ १८ ॥ चिन्नामणिर्भद्रघटः सिद्धविशामहौ
षधिः ॥ भवेयंकल्पवृक्षश्च कामधेनुश्च देहिनां ॥
॥ १९ ॥ पृथिव्यादीनि भूतानि निःशेषाकाशावासि
नां ॥ सत्त्वानामप्रमेयाणां यथा भोगान्यनेकधा ॥ २०
॥ एवमाकाशनिष्ठस्य सत्त्वधातोरनेकधा ॥ भवेय
मुपजीव्योऽहं यावत्सर्वे न निर्हृताः ॥ २१ ॥ यथा गृही

तंसुगतैवोधिचिन्तपुरातनैः ॥ तेवोधिसन्वशिक्षा
यामानुपूर्व्यायथास्थिताः ॥ २२ ॥ तद्वदुन्यादयाम्येष
वोधिचिन्तजगद्धिते ॥ तद्वदेवचताः शिक्षाः शिक्षिष्या
मियथाक्रमं ॥ २३ ॥ एवंगृहीत्वामतिमान्वोधिचिन्तपु
सादतः ॥ पुनः पृष्ठस्यपुष्टार्थचिन्तमेवंप्रहर्षयेत् ॥
२४ ॥ अथमेसफलंजन्मसुलक्षोमानुषोभवः ॥ अथव

द्रोकुलेजातोबुद्धपुत्रोस्मि सांप्रतं ॥ २५ ॥ तथाधुनामया
कार्यंस्वकुलोचितकारिणा ॥ निर्मलस्यकुलस्यास्यकलं
कोनभवेयना ॥ अन्धःसंकारकूटेभ्योयथारत्नमवाप्नु
यात् ॥ तथाकथांचिदप्येतद्वोधिचिन्तमनोदितं ॥ २७ ॥
जगन्मृत्युविनासायजातमेतदुसायनं ॥ जगद्धारिद्रस
मनंनिधानमिदमक्षयं ॥ २८ ॥ जगद्वाधिप्रसमनं

Belongs to N. and M. N. 1017

सकलाभ्यागतसत्त्वतर्पणं ॥ ३२ ॥ जगदयनिमन्त्रि
तं मया सुगन्धेन सुरवेन चान्नरा ॥ पुरतः खलु सर्वनायि
नामभिनन्दन् सुरासुरादयः ॥ ३३ ॥ इति बोधिचर्या
वतारे बोधिचित्तपरिग्रहस्तृतीयः परिच्छेदः ॥ ३ ॥
एवं गृहीत्वा सुहृदं बोधिचित्तं जिनात्मजः ॥ शिक्षानति
क्रमेण त्वं कुर्यान्नित्यमतन्द्रितः ॥ १ ॥ सहसा यन्ममा

Belongs to Nud Mainland -

मात्रेपिवस्तुनि ॥ ५ ॥ किमुतानुत्तरं सौख्यमुच्चैरुद्युष्य
भावतः ॥ जगत्सर्वविस्वाद्यकागतिर्मे भविष्यति ॥ ६ ॥
वेत्ति सर्वस्य वैतामचिन्त्यां कर्मणो गतिं ॥ यद्वोधिचित्त
त्यागेपि मोचयत्येवतान्नरान् ॥ ७ ॥ वोधिसत्त्वस्य ते नैव
सर्वावन्ति गरीयसी ॥ यस्मादापश्यमानो सौ सर्वसत्त्वार्थहि
निकृत् ॥ ८ ॥ योऽप्यन्यः क्षणमप्यस्य पुराय विघ्नं करिष्य

ति ॥ तस्य दुर्गतिपर्यन्तां नास्ति सत्त्वार्थघातिनः ॥ ६ ॥

एकस्यापि हि सत्त्वस्य हितं हत्वा हतो भवेत् ॥ अशेषाका
शपर्यन्तवासिनां किमु देहिनां ॥ १० ॥ एवमापन्नवत्ततो
बोधिचिन्तवत्तेन च ॥ दोलायमानः सन्सारे भूमिप्राप्ते
चिरायते ॥ ११ ॥ तस्माद्यथाप्रतिज्ञातं साधनीयं मया द
रात् ॥ नाद्यचेत्क्रियते यत्नतलेनास्मिन्तलंगतः ॥ १२ ॥

अप्रमेयागताबुद्धाः सर्वसत्त्वगवेषकाः ॥ नैषामहंस्वदो
षेणाचिकित्सागोचरंगतः ॥ १३ ॥ अथापि चेन्नथेवस्या
यथैवाहंपुनः पुनः ॥ दुर्गतिव्याधिमरणां छेदभेदाश्च
वापुयां ॥ १४ ॥ कदातथागतोत्पादं श्रद्धां मानुष्यमेव च
॥ कुशलाभ्यासयोग्यत्वमेवलक्ष्मेऽतिदुर्लभं ॥ १५ ॥
आरोग्यन्दिवसंचेदं सभक्तिनिरूपद्रवं ॥ आयुः क्षरां

विसंवादि कायोयाचितकोपमः ॥ १६ ॥ नहीदृशैर्मच्चरि
तैर्मानुष्यं लभ्यते पुनः ॥ अलभ्यमाने मानुष्ये पापमेव
कृतः शुभं ॥ १७ ॥ यदा कुशलयोग्योऽपि कुशलं न करो
म्यहं ॥ अपायदुःखैस्संमूढः किं करिष्याम्यहं तदा ॥ १८ ॥
अकुर्वन्तश्च कुशलं पापं चाप्युपचिन्वन्तः ॥ हतः सुगति
शब्दोऽपि कल्पकोटिशतैरपि ॥ १९ ॥ अतएवाह भगवा

न्यानुष्यमतिदुर्लभं ॥ महार्णवयुगदिदं कूर्मगीवार्प
णोपमं ॥ २० ॥ एकक्षराकृतात्पादवीचौकल्पमास्यते
॥ अनादिकालोपचितात्पात्कासुगतौकथा ॥ नचत
न्मात्रमेवासौवेदयित्वाविमुच्यते ॥ यस्मान्नवेदयन्नेव
पापमन्यत्प्रसूयते ॥ २१ ॥ नातः परवंवचनोस्तिनचमो
होत्स्यतः परः ॥ यदीदृशंक्षरांप्राप्य नात्यस्तंकुशलंम

नजानेकेनमुद्यामिकात्रान्नर्ममतिवृत्ति॥ २७ ॥ हस्त
पादादिरहितास्तृष्णादोषादिशत्रवः॥ नभूरोनचनेषा
न्नाः कथंदासीकृतोस्मिन्नैः॥ २८ ॥ मच्चिन्तावस्थितास्व
घ्नन्निमामैवसुस्थिताः॥ तत्राप्यहंनकुप्यामिधिगस्था
नेसहिष्णातां॥ २९ ॥ सर्वदेवामनुष्याश्चयदिसुर्मम
शत्रवः॥ तेषिनावीचिकंवह्निंसमुदानयितुंक्षमा॥ ३० ॥

मेरोरपियदासंगान्नभस्मापुपलभ्यते ॥ क्षणात्क्षिपन्नि
मान्नत्रवलिनः क्लेशशत्रवः ॥ वह्निस्सर्वान्यशत्रूणां दीर्घ
मायुरपीदृशं ॥ अनाद्यन्तमहादीर्घयन्ममक्लेशवैरिणां
॥ ३२ ॥ सर्वेहितायकल्पन्ते आनुकूल्येनसेविताः ॥ से
व्यमानास्त्वमी क्लेशाः सुतरांदुःखकारकाः ॥ ३३ ॥ इति सत्त
तिदीर्घवैरिषु व्यसनौघप्रसवैकहेतुषु ॥ हृदये निवस

सुनिर्भयं. मम संसाररतिः कथं भवेत् ॥ ३४ ॥ भवचार
कपालकाश्मे. नरकादिष्वपि बध्यचातकाः ॥ मतिवेश्म
निलोभपंजरे. यदिति घृत्तिकुटः सुखमम ॥ ३५ ॥ तस्मा
न्नावावदहमत्र धूरं क्षिपामि. यावन्नाशत्रवश्मे निहताः
समक्षं ॥ स्वल्पेऽपि नावदपकारिणा बध्यरोषा. मानोन्न
तास्तमनिहस्य नयान्निनिद्रां ॥ ३६ ॥ प्रकृतिमरणादुःखि

Belongs to N. ad. im. N. 1000

रिपुक्षतानि. गात्रेष्वलंकारवदुदहन्ति ॥ महार्थसि
द्धौ न समुद्यतस्य दुःखानि कस्मात्प्रमवाधकानि ॥
३९ ॥ स्वजीविका मात्र निवृद्धचित्ताः कैवर्त्तचराडाल
कृषीवलाद्याः ॥ शीतानपादिव्यसनं सहन्ते. जगद्वि
तार्थं न कथं सहेऽहं ॥ ४० ॥ दशदिग्बोमपर्यन्तं.

जगत्केशविमोक्षरौ ॥ प्रतिज्ञाययदात्मापिनक्ते
शेभ्योविमोचितः ॥ ४१ ॥ आत्मप्रमाणमज्ञात्वा
बुवन्नुन्नतकस्तदा ॥ अनिवर्त्ताभविष्यामितस्मा
क्लेशवधेसदा ॥ ४२ ॥ अत्रग्रहीभविष्यामिः
वद्वैरश्चविग्रही ॥ अन्यत्रतद्विधाक्लेशघाता

नुवन्धिनः॥ ४३ ॥ गलन्वच्चाणिमेकामं शिरः प
तनुनाममे ॥ नन्वेवावनतिंयामि. सर्वथाक्लेशवैरि
णां॥ ४४ ॥ निर्वासितस्यापितुनामशत्रोर्देशान्तरे
स्थानपरिग्रहः स्यात् ॥ यतः पुनः संभूतश
क्तिरेति. नक्लेशशत्रोर्गतिरीदृशीतु ॥ ४५ ॥

Belongs to N. d. l. m. n. d. i.

नमावाधमे ॥ ४७ ॥ एवंविनिश्चित्यकरोमियत्नं. य
 थोक्तशिक्षाप्रतिपत्तिहेतोः ॥ वैशोपदेशाच्चलतः कु
 तोऽस्ति भैषज्यसाध्यस्यनिरामयत्वं ॥ ४८ ॥ इतिवो
 धिचर्यावतारचतुर्थःपरिच्छेदः ॥ ४ ॥ शिक्षारक्षि
 तुकामेनचिन्तंरक्ष्यंप्रयत्नतः ॥ नशिक्षारक्षितुंश
 क्याचलंचिन्तमरक्षता ॥ ५ ॥ अदात्रामत्तमातङ्गा

नकुर्वन्तीहतां व्यथां ॥ करोति यामवीच्यादौ मुक्तश्चिन्त
मतद्भुजः ॥ २ ॥ वद्वश्चोच्चिन्तमातद्भुः स्मृतिरञ्ज्यासम
न्नतः ॥ भयमस्तंगतंसर्वं कृत्स्नं कल्याणमागतं ॥ ३ ॥
व्याघ्राः सिंहा गजा ऋक्षाः सर्पाः सर्वे च शत्रवः ॥ सर्वे न
रकपालाश्च डाकिन्यो राक्षसास्तथा ॥ ४ ॥ सर्वे वद्वाम
वन्त्येते चिन्तस्यैकस्य बन्धनात् ॥ चिन्तस्यैकस्य दमनात्

सर्वेदात्राभवन्निच ॥ ५ ॥ यस्माद्गयानिसर्वाणि दुःखा
न्यप्रमिजानिच ॥ चिन्तादेवभवन्नीतिकथितं न च वा
दिना ॥ ६ ॥ शखाणि केन न रके घटितानि प्रयत्नतः
॥ तप्रायः कुट्टिमं केन कुतो जाता भ्रूताः स्त्रियः ॥ ७ ॥
पापचिन्तासमुद्भूतं तत्तत्सर्वजगौ मुनिः ॥ तस्मान्न क
श्चिन्नैलोको चिन्तादन्यो भयानकः ॥ ८ ॥ अदरिद्रं ज

गत्कृत्वा दानपारमिता यदि ॥ जगद्हरिद्रुमशपि साक
थं पूर्वतापिनां ॥ ६ ॥ फलेन सह सर्वस्वत्यागचिन्ताज्ज
नेऽखिले ॥ दानपारमिता प्रोक्ता तस्मात्सा चिन्तामेव तु ॥
॥ ७ ॥ मत्स्यादयः कनीयन्तां मारयेयं यतो न तान् ॥
लब्धो विरतिचिन्ते तु शीलपारमिता मता ॥ ७७ ॥ किय
तो मारयिष्यामि दुर्जनान् गगनोपमान् ॥ मारिते क्रोध

चिन्तेतुमारिताः सर्वशत्रवः ॥ १२ ॥ भूमिं द्यादयितुं
सर्वाकुतश्चर्मभविष्यति ॥ उपानचर्ममात्रेण घृत्ना
भवति मेदिनी ॥ १३ ॥ बाह्याभावामयातद्वच्छ्रवणा
वारयितुं न हि ॥ स्वचिन्तं वारयिष्यामि किं ममान्यै
निवारितैः ॥ १४ ॥ महापिवाकर्द्वरीशभ्यां मन्दवृ
त्तेर्नतत्फलं ॥ यत्पटोरेककस्यापि चिन्तस्य वृत्तता

दिकं ॥ १५ ॥ जपास्तपांसि सर्वाणि दीर्घकालकृतान्य
पि ॥ अन्यचिन्तेन मन्देन वृथैवेत्याह सर्ववित् ॥ १६ ॥
दुःखं हन्तुं सुखं प्राप्नुते भुमन्निमुधाम्वरे ॥ यैरेतद्भ्रम
सर्वस्वं चिन्तं गुह्यं न भावितं ॥ १७ ॥ तस्मात्स्वधिक्षि
तं चिन्तं मया कार्यं सुरक्षितं ॥ चित्तरक्षावतं मुक्ता
वहुभिः किं मम भवतैः ॥ १८ ॥ यथा च पलमध्यस्थो

रक्षतिवुरा मादरात् ॥ एवंदुर्जनमध्यस्थो रक्ष
च्चित्तवुरां सदा ॥ १९ ॥ वुरादुःखलवाप्नोतीति रक्षामि
वुरा मादरात् ॥ संघातपर्वताद्यानाप्नोतीति चित्तवुरां
नकिं ॥ २० ॥ अनेन हि विहारेण विहरन् दुर्जनेष्व
पि ॥ प्रमदाजनमध्येऽपि यतिधीरो न खराद्यते ॥
२१ ॥ लाभानश्यन्नुमेकामं सत्कारः कायजीवितं ॥

नश्यन्त्यन्यच्चकुशलं मातुचित्तंकदाचन ॥ २२ ॥

चित्तरक्षितुकामानां मयैष क्रियतेऽञ्जलिः ॥ स्मृतिं

चसंप्रजन्यंच सर्वयत्नेन रक्षत ॥ २३ ॥ व्याध्याकुलो

नरो यद्वन्नक्षमः सर्वकर्मसु ॥ तथाभ्यां व्याकुलं चि

त्तं नक्षमं सर्वकर्मसु ॥ २४ ॥ असंप्रजन्यचित्तस्य

भुतचित्तिनभावितं ॥ सच्छिद्रकुम्भजलवन्न स्मृता

वयतिष्ठते ॥ २५ ॥ अनेके श्रुतवन्नोऽपि आद्रायन्ति
परा अपि ॥ असंप्रजन्यदोषेण भवत्या पत्तिकश्म
लाः ॥ २६ ॥ असंप्रजन्यचौरेण स्मृतिमोषानुसारि
णा ॥ उपचित्यापि पुण्यानि मुषितायान्निदुर्गतिं ॥
॥ २७ ॥ क्लेशानस्करसंघोऽयमवतारगवेषकः ॥ प्रा
प्यावतारं मुषाति हन्ति सद्गतिं जीवितं ॥ २८ ॥ तस्मा

स्मृतिर्मनोद्वारान्नापनेयाकदाचन ॥ गतापि प्रत्युप
स्थाप्या संस्मृत्या पायिकीं व्यथां ॥ २९ ॥ उपाध्यायानु
शासिन्या भीत्या पादरकारिणां ॥ धन्यानां गुरुसंवासा
स्तुकरं जायते स्मृतिः ॥ ३० ॥ बुद्धाश्च बोधिसत्त्वाश्च सर्व
त्रा व्याहृते क्षणाः ॥ सर्वमेवाग्रतस्तेषां तेषां मस्ति पुरःस्थि
तः ॥ ३१ ॥ इति ध्यात्वा तथा तिष्ठेत्त्रपादरभयान्वितः ॥

वुद्रानुस्मृतिरप्येवं भवेत्तस्य मुहुर्मुहुः ॥ ३२ ॥ संप्रज
न्यंतदायातिनचयात्यागतं पुनः ॥ स्मृतियदा मनो ह
रे रक्षार्थमवतिष्ठते ॥ ३३ ॥ पूर्वजावदिदं चिन्तं सदो
पस्थाप्य मीदृशं ॥ निरिन्द्रियेणैव मया स्थातव्यं काष्ठ
वत्सदा ॥ ३४ ॥ निष्फलानेत्रविक्षेपा न कर्तव्याः क
दाचन ॥ निध्यायन्तीव सततं कार्या दृष्टिरधोगता ॥ ३५

Belongs to the same family

स्थित इति द्रष्टव्यं पुनरन्तरा ॥ ३९ ॥ निरूप्यः सर्वयत्ने
न चित्तमन्तर्दिपस्तथा ॥ धर्मचित्रा महास्तम्भे यथा व
द्रो न मुच्यते ॥ ४० ॥ कुत्र मेवर्तत इति पुन्यवेक्ष्यं तथा म
नः ॥ समाधानधुरं नैव क्षणं मय्युत्सृजेश्च ॥ ४१ ॥
भयोत्सवादि संवन्धे यश्च शक्तो यथा सुखं ॥ दानकाले
तु शीलस्य यस्मादुक्तमुपेक्षणां ॥ ४२ ॥ यद्विधा कर्तुमा

Belongs to womanhood

भीतस्तत्क्षणासुत्सजेत् ॥ ४६ ॥ यदाचलितुकामः स्या
दक्तुकामोऽपि वा भवेत् ॥ स्वचिन्तं प्रत्यवेक्ष्यादौ कुर्याद्वै
र्यणयुक्तिमत् ॥ ४७ ॥ अनुनीतं प्रतिहतं यदा पश्येत्स्व
कं मनः ॥ न कर्तव्यं न वक्तव्यं स्थातव्यं काष्ठवन्नदा ॥ ४८
॥ उद्धतं सोपहासं वा यदा मानमदान्वितं ॥ सोऽप्राप्ताति
शयं वक्तव्यं च मनो भवेत् ॥ ४९ ॥ यदात्मोत्क

Belongs to Administration

॥ ५३ ॥ एवं संक्षिप्तं सुमालोक्य निष्कलारभिवा मनः ॥
निगच्छीयाद् दृढं शूरः प्रतिपक्षेणा तत्सदा ॥ ५४ ॥ सु
निश्चितं सुप्रसन्नं धीरं सादरगौरवं ॥ सलज्जं सभयं
शान्तं पराराधनतत्परं ॥ ५५ ॥ परस्परविरुद्धाभिर्वा
लेष्वाभिरखेदितं ॥ क्लेशोत्पादादिदं ह्येतदेषामिति
दयान्वितं ॥ ५६ ॥ आत्मसन्तुष्टवशां नित्यमनवशेषु

वस्तुषु ॥ निर्मारामिव निर्मानं धारयाम्येषमानसं ॥ ५७
॥ चिरात्प्रापंक्षरावरं स्मृत्वा स्मृत्वा मुहुर्मुहुः ॥ धारया
मीदृशं चित्तमप्रकम्प्यं सुमेरुवत् ॥ ५८ ॥ गृध्रैरामि
षसंगृह्यैः कृष्यमान इतस्ततः ॥ न करोत्यत्यथाकायः
कस्मादत्र प्रतिक्रियां ॥ ५९ ॥ रक्षसीममनः कस्मादा
त्मीकृत्य समुच्छ्रयं ॥ त्वजश्चेत्यथ गेवायं तेनात्र तव को

वयः॥ ६० ॥ नस्वीकरोषि हे मूढ काष्ठ पुत्तलकं शुचिं॥
अमेध्यघटितं यत्नं कस्मादक्षसि पूतिकं॥ ६१ ॥ इमं च
र्मपुटं तावत्स्वबुद्धौ वपुथक् कुरु॥ अस्थिपञ्जरतो मा
संप्रज्ञाशस्त्रेण मोचय॥ ६२ ॥ अस्थीन्यपि पृथक् कुरु
त्वा मश्य मज्जान मन्नतः॥ किमत्र सारमस्तीति स्वयमेव
विचारय॥ ६३ ॥ एवमन्विष्य यत्नेन न दृष्टं सारमत्र ते

अधुनावदकस्मान्त्वेकायमथापिरक्षसि॥ ६४ ॥
नखादिनव्यमभुचि त्वया पेयं न शोशितं॥ नान्त्राणि
चूषितव्यानि किं कायेन करिष्यसि॥ ६५ ॥ युक्तं गृ
ध्रभृगालादेराहारार्थं नुरक्षितं॥ कर्मोपकरांस्त्वेत
न्मनुष्याणां शरीरकं॥ ६६ ॥ एवं ते रक्षत आपि मृत्यु
रादि श्यनिदयः॥ कार्यं दास्यति गृध्रेभ्यस्तदा न्वं किं

करिष्यसि॥ ६७ ॥ नस्थास्यतीति भृत्याय नवस्त्रादि
प्रदीयते॥ कायो यास्यति रवादि त्वा कस्मान्त्वं कुरु वेद्य
यं॥ ६८ ॥ दत्त्वा स्मै वेतनं तस्मात्स्वार्थं कुरु मनोऽधुना
॥ न हि वैतनिको पान्तं सर्वतस्मै प्रदीयते॥ ६९ ॥ काये
नौ बुद्धिमाधाय गत्वा गमननिश्रयात्॥ यथा कामं गमं
कार्यं कुरु सन्वार्थसिद्धये॥ ७० ॥ एवं वशीकृतस्वात्मा

नित्यं स्मितमुखो भवेत् ॥ त्यज्येद्रुकटि संकोचं पूर्वाभा
षीजगत्सुहृत् ॥ ७१ ॥ सशब्दपातं सहसा न पीठादी
न्विनिक्षिपेत् ॥ नास्फालयेत्कपाटं च स्थान्निःशब्दरु
चिः सदा ॥ ७२ ॥ वको विडालश्चौरश्च निःशब्दो निभ
तश्चरन् ॥ प्राप्नोत्यभिमतं कार्यमेव नित्यं यदि श्वरेत् ॥
७३ ॥ परचोदनदक्षारणमनधीशोपकारिणां ॥ प्रतीक्षे

च्छिरसावाक्यं सर्वशिष्यः सदा भवेत् ॥ ७४ ॥ सुभाषि
तेषु सर्वेषु साधुकारमुदीरयेत् ॥ उपायकारिणामालो
क्यस्तुतिभिः संग्रहं कुर्यात् ॥ ७५ ॥ परोक्षं च गुणान्
ब्रूयादनुब्रूयाच्च तोषतः ॥ स्ववर्णो भाष्यमाने च भाव
येत्तद्गुणज्ञतां ॥ ७६ ॥ सर्वारम्भाहितुष्टार्थाः सावि
त्रैरपि दुर्लभा ॥ भोक्ष्येत्तद्विदुस्त्वं तस्मात्परममकृतै

र्तुणाः ॥ ७७ ॥ नचात्रमेव्ययः कश्चित्परत्रचमहत्सु
खं ॥ अप्रीतिदुःखं वै वैलु महद्दुखं परत्रच ॥ ७८ ॥
विश्वस्तविन्यस्तपदं विस्यष्टार्थं मनोरमं ॥ श्रुतिसौ
ख्यं कृपा मूलं मृदुमन्दस्वरं वदेत् ॥ ७९ ॥ अत्रुपश्ये
त्सदा सन्त्यां श्रुषुषा संपिबन्निव ॥ एतानेव समाश्रि
त्य बुद्धत्वं मे भविष्यति ॥ ८० ॥ सातत्याभिनिवेशो

स्थं प्रतिपक्षोत्थमेव च ॥ गुरोपकारिक्षत्रेचदुःखि
तेचमहच्छुभं ॥ ८१ ॥ दक्षउत्थानसंपन्नः स्वयंका
रीसदाभवेत् ॥ नावकाशः प्रदातव्यः कस्यचित्सर्वक
र्मसु ॥ ८२ ॥ उत्तरोत्तरतः श्रेष्ठादानपारमितादयः ॥
नेतरार्थन्यजेच्छुष्टामन्यत्राचारसेतुतः ॥ ८३ ॥ एवं
बुद्धापराथेषु भवेत्सततमुत्थितः ॥ त्रिविद्रमप्यनु

ज्ञातं कृपालो रर्थदर्शिनः ॥ ८४ ॥ विनिपातगताना
थ वृत्तस्थान् संविभज्य च ॥ भुञ्जीत मध्यमां प्रात्रां
त्रिचीवरवह्नित्यजेत् ॥ ८५ ॥ सद्र्मसेवकं काय
मित्तं रार्थं न पीडयेत् ॥ एवमेव हि सत्त्वानामाशामा
भुपपूरयेत् ॥ ८६ ॥ त्यजेन्न जीवितं तस्मादभुङ्क्ते
रुणाशये ॥ तुल्याशये तु न त्याज्यमित्थं न परिहीयते

८७ ॥ धर्मं निगौरवे स्वस्थेन शिरोवेष्टिते वदेत् ॥ स च
त्रदण्डशस्त्रे च नावगुणितमस्त्रके ॥ ८८ ॥ गम्भीरो दा
रमल्येषु न स्त्रीषु पुरुषं विना ॥ हीनोक्त्येषु धर्मेषु
समं गौरवमाचरेत् ॥ ८९ ॥ नोदारधर्मपात्रं च हीने
धर्मं नियोजयेत् ॥ न चाचारं परित्यज्य सूत्रमन्त्रैः प्र
लोभयेत् ॥ ९० ॥ दत्तकाद्यस्य खेटस्य विसर्जनमपाह्व

नं ॥ नेष्टं जले स्थले भोगे मूत्रादेऽपि गर्हितं ॥ ६१ ॥
मुखं पूरं न भुञ्जीत स शब्दं प्रसृताननं ॥ प्रलम्बपादं
नासीत न वाह मर्दयेत्समं ॥ ६२ ॥ नैकयान्यस्त्रिया कु
र्याद्यानं शयनमासनं ॥ लोकाप्रसादकं सर्वदृष्ट्या दृष्ट्वा
च वर्जयेत् ॥ ६३ ॥ नाकुल्याकारयेत्किंचिद्दक्षिणेन
तु सादरं ॥ समस्ते नैव हस्तेन मार्गमाप्येवमादिशेत् ॥

६४ ॥ नवाहूक्षेपकंकंचिच्छब्दयेदल्पसंभ्रमे ॥

अच्छादिनुकर्तव्यमन्यथास्यादसंभ्रतः ॥ ६५ ॥ नाथ

निर्वाशाशय्यावच्छेदीतेसितयादिशा ॥ संप्रजानह्व

धूत्थानः प्रागवश्यंनियोगतः ॥ ६६ ॥ आचारो बोधि

सत्त्वानामप्रमेयउदाहृतः ॥ चित्तशोधनमाचारंनि

यतंतावदाचरेत् ॥ ६७ ॥ रात्रिं दिवं च त्रिस्कन्धं त्रि

५०० ॥ पारंपर्येन साक्षाद्वा सत्त्वार्थं नान्यदाचरेत् ॥

सन्धानामेव चार्थाय सर्वबोधाय नामयेत् ॥ १०१ ॥

सदा कल्पारामित्रं च जीवितार्थेऽपि न त्यजेत् ॥ बोधि-

सत्यव्रतधरं महायानार्थको विदं ॥ १०२ ॥ श्रीसंभव

विमोक्षाच्च शिक्षेयं गुरुवर्जनं ॥ एतच्चान्यच्च बुद्धोक्तं

ज्ञेयं सूत्रात्तवाचनात् ॥ १०३ ॥ शिक्षाः सूत्रेषु दृश्यन्ते

तस्मान् सूत्राणि वाचयेत् ॥ आकाशगर्भसूत्रे च मूला-

पत्नीनिरूपयेत् ॥ १०४ ॥ शिक्षासमुच्चयोऽवश्यं ऽष्ट
व्यथं पुनः पुनः ॥ विस्तरेण सदा चारो यस्मान्न तत्र प्रद
र्शितः ॥ १०५ ॥ संक्षेपेणैवाथवा तावत्पश्येत्सूत्रसमुच्चयं
॥ आर्यनागार्जुनावुद्धं द्वितीयं च प्रयत्नतः ॥ १०६ ॥ य
तो निवार्यते यत्र यदेव च नित्युज्यते ॥ तद्धो कचिन्नर
क्षार्थं शिक्षां दृष्ट्वा समाचरेत् ॥ १०७ ॥ स तदेव समा

सेनसंप्रजन्यस्यलक्षणां ॥ यत्कायचिन्तावस्थायाः प्र
त्यवेक्षामुहुर्मुहुः ॥ १०८ ॥ कायनैव पठिष्यामि वाक्
पाठेन तु किं भवेत् ॥ चिकित्सा पाठमात्रेणारोगिराः
किं भविष्यति ॥ १०९ ॥ इति बोधिचर्यावतारे सम्पुज
न्यरक्षणाः पंचमः परिच्छेदः ॥ ५ ॥ सर्वमेतत्सुचरि
तंदानं सुगतपूजनं ॥ कृतंकल्पसहस्रैर्यत्प्रतिचः प्र

तिहन्ति तत् ॥ १ ॥ न च द्वेष समं पापं न च क्षान्ति समं
तपः ॥ तस्मात् क्षान्तिं प्रयत्नेन भावयेद्विविधैर्नयैः ॥
२ ॥ मनः शमनं गृह्णाति न प्रीति सुखमश्नुते ॥ न नि
द्रां न ध्याति याति द्वेष शल्ये हृदि स्थिते ॥ ३ ॥ पूजय
त्यर्थमानैषान् येऽपि चैनं समाश्रिताः ॥ तेऽप्येनं हन्तु
मिच्छन्ति स्वामिनं द्वेष दुर्भगं ॥ ४ ॥ सुहृदोऽप्युद्विज

त्रेऽस्माद् ददाति न च सेव्यते ॥ संक्षेपा न्नास्ति तत्किंचि
त्क्रोधनो येन सुस्थितः ॥ ५ ॥ एवमादीनि दुःखानि
करोतीत्यरिसंज्ञया ॥ यः क्रोधं हन्ति निर्वन्धात् समु
खीह परत्र च ॥ ६ ॥ अनिष्टकरणा ज्ञातमिष्टस्य च वि
द्यात्नात् ॥ दौर्मनस्या शानं प्राप्य - द्वेषो ह प्रो निहन्ति मां
॥ ७ ॥ तस्माद्विद्यात्तयिष्यामि तस्या शानमहं रिपोः ॥

Belongs to N. B. Linnard

॥ ११ ॥ कथांचिह्नभ्यतेसौख्यं दुःखं स्थितमपन्नतः ॥

दुःखेनैव च निःसारः चेतस्तस्माद् दृढीभव ॥ १२ ॥ दुः

र्गा पुत्रककर्णाटा दाहच्छेदादिवेदनां ॥ वृथा सह ते

मुक्त्यर्थमहंकस्मानुकातरः ॥ १३ ॥ न किंचिदस्ति त

दलुयदभ्यासस्य दुष्करं ॥ तस्मान्मदुव्यथाभ्यासात्

सोढव्यापि महाव्यथा ॥ १४ ॥ उदंशदंशमशकशु

मिपासादिवेदनां ॥ महत्कराद्वादिदुःखं च किमन
र्थं न पश्यसि ॥ १५ ॥ शीतोष्णान्दृष्टिवाताध्वव्याधि
वन्धनताडणैः ॥ सौकुमार्यं न कर्तव्यमन्यथा वर्ध
ने व्यथा ॥ १६ ॥ केचित्स्यशोशितं दृष्ट्वा विक्रमं न
विशेषतः ॥ परशोशितमप्येके दृष्ट्वा मूर्च्छां बुज
न्ति यत् ॥ १७ ॥ तच्चित्तस्य दृढत्वेन कातरत्वेन चा

गतं ॥ दुःखदुर्योधनस्तस्माद्भवेदभिमवेद्व्यथा ॥

१८ ॥ दुःखेऽपिनैवचिन्तस्यप्रसादंक्षोभयेद्वुधः ॥

संग्रामोहिसहकेशैः युद्धेच सुलभाव्यथा ॥ १९ ॥ उ

रसारातिचातान्येप्रतीच्छन्नोजयन्मरीन् ॥ २० ॥ तेने

विजयिनःशूराःशोषालुभन्तमारकाः ॥ २१ ॥ गुरोःप

रश्मदुःखस्य यत्संवेगान्मदच्युतिः ॥ संसारिषु च का
रुण्यं पापाद्भीतिर्जिने स्पृहा ॥ २१ ॥ पिनादिषु न मे
कोपो महादुःखकरे स्थपि ॥ सचेतनेषु किं कोपः तेऽ
पि प्रत्ययकोपिताः ॥ २२ ॥ अनिष्टमारा मयेतच्छू
लमुत्पद्यते यथा ॥ अनिष्टमारोऽपि बलात्क्रोधउ
त्पद्यते तथा ॥ २३ ॥ कृप्यामीति न संचिन्त्य कृपति

स्वेच्छया जनः ॥ उत्पत्त्य इत्यभिप्रेत्य क्रोध उत्पद्यते
न च ॥ २४ ॥ ये केचिद् पराधास्तु पापानि विविधानि
च ॥ सर्वतस्त्ययवलात् स्वतन्त्रं न विश्यते ॥ २५ ॥
न च प्रत्ययसामग्रा जनयामीति चेत्तना ॥ न चापि ज
नितस्यास्ति जनितोऽस्मीति चेत्तना ॥ २६ ॥ यत्प्रधा
नं किलाभीष्टं यत्तदात्मेति कल्पितं ॥ तदेव हि भवामी

तिनसंचित्योपजायते ॥ २७ ॥ अनुत्पन्नं हितं नास्ति
कश्चेद्भविष्यति तदा ॥ विषयव्यापृतत्वाच्च निरोद्धुम
पि नैह ते ॥ २८ ॥ नित्यो ह्यचेतनश्चात्मा व्योमवत्
स्फुटमक्रियः ॥ प्रत्ययान्तरसङ्गेऽपि निर्विकारस्य
का क्रिया ॥ २९ ॥ यः पूर्ववत्क्रियाकाले क्रियायास्ते
न किं कृतं ॥ तस्य क्रियेति संबन्धे कतरन्निबन्धनं

॥ ३० ॥ एवं परवशं सर्वं यद्वशं सोऽपि चावशः ॥ निर्मा
णवदचेष्टेषु भावेष्वेवं ककुप्यते ॥ ३१ ॥ वारणापिन
युक्तैर्वंकः किं वारयतीति चेत् ॥ युक्ता प्रतीत्यतां य
स्माहुः खस्यो परतिर्मता ॥ ३२ ॥ तस्मादमित्रं मित्रं वा
दृष्ट्वाप्यन्यायकारिणं ॥ ईदृशाः प्रत्यया अस्येत्येवं म
न्यासुखी भवेत् ॥ ३३ ॥ यदितुस्वेष्ट्यासिद्धिः सर्वे

षामेव देहिनां ॥ न भवेत्कस्यचिद्दुःखं न दुःखं कश्चि
दिच्छति ॥ ३४ ॥ प्रमादादात्मनात्मानं बाधते कष्ट
कादिभिः ॥ भक्त्येवादिभिः कोपादुरापत्त्यादिलि
प्सया ॥ ३५ ॥ उद्वेगश्च न प्रपानैश्च विषापथ्यादिभ
क्षणैः ॥ निघ्नन्ति केचिदात्मानमपुण्याचरणेन च
॥ ३६ ॥ यदैवं क्लेशवश्यत्वाद् घ्नत्यात्मानमपि प्रियं

॥ तदैषां परकायेषु परिहारः कथं भवेत् ॥ ३७ ॥ क्लेशोन्मत्तीकृतैस्त्वेषु प्रहृतेष्व्वात्मघातने ॥ न केवलं दया नास्ति क्रोधोऽप्युत्पद्यते कथं ॥ ३८ ॥ यदि स्वभावो बालानां परोपद्रवकारिणः ॥ तेषु कोपो न युक्तो मे यथाग्नीदहनात्मके ॥ ३९ ॥ अथ दोषोऽयमागन्तुः सत्त्वाः प्रकृतिपेशलाः ॥ तथाप्ययुक्तस्तत्कोपः कदुधूमे यथा

म्वरे ॥ ४० ॥ मुख्यं दशादि कं हि त्वा प्रेरके यदि कुप्य
ते ॥ देवेण प्रेरितः सोऽपि देवे देवोऽनुमेवर ॥ ४१ ॥
मयापि पूर्व सन्वाना मीदृशेव व्यथा कृता ॥ तस्मात्मे
युक्तमेवैतत्सन्वो पदवकारिणः ॥ ४२ ॥ तच्छ्रुत्वा
मकायश्च दयंदुःखस्य कारणां ॥ तेन शस्त्रं मया का
यो गृहीतः कुत्र कुप्यते ॥ ४३ ॥ गराडो यस्य निमाका

रोगहीत्याद्यहनाह ॥ तृष्णा न्धेन मया तत्र व्यथायां
कुत्र कुप्यते ॥ दुःखं नैवामि दुःखस्य हेतुमिहामि
वालिशः ॥ स्वापराधागते दुःखे कस्मादन्यत्र कुप्य
ते ॥ ४५ ॥ असिपत्रवनयद्वयथानारकपक्षिराः ॥
मत्कर्मजनिताएव तथेदं कुत्र कुप्यते ॥ ४६ ॥ मत्क
र्मचोदिताएव जातामप्यपकारिणः ॥ येनयास्यन्ति

नरकान्मयैवासीह ताननु ॥ एतानाश्रित्यमेपापं
क्षीयतेक्षमतोवहुं ॥ मामाश्रित्यतुयान्ते नरका
न्दीर्घवेदमान् ॥ ४८ ॥ अहमेवापकायैवांममैते
चोपकारिणः ॥ कस्माद्विपर्ययंकृत्वा खलचेतः
प्रकुप्यसि ॥ ४९ ॥ भवेन्ममाशयगुणोनयामिन
रकान्यदि ॥ एवामत्रकिमायातंयथात्मारक्षितोम

बोधि.

५४

या ॥ ५० ॥ अथ प्रत्ययकारि स्यान्नथाप्येतेन रक्षिताः ॥ हीयते चा
पि मे चर्या तस्मान्नष्टास्तपस्विनः ॥ ५१ ॥ मनो हनु ममूर्त्तत्वा न्नश
क्यं केनचित्कचित् ॥ शरीराभिनिवेशात्तु चिन्तदुःखेन बाध्यते ॥ ५२ ॥
न्यर्क्षारः पुरुषं वाक्यं मय शब्देत्ययं गराः ॥ कायं न बाधते तेन चेतः
कस्मात्पु क्यसि ॥ ५३ ॥ नय्य प्रसादो योऽन्यथा स किं मा मभक्षयि
ष्यति ॥ इह जन्मान्न रेवापियेनाऽसौमऽनभीप्सितः ॥ ५४ ॥ लाभान्न
रायकारित्वा यद्यसौ मनभीप्सितः ॥ न ह्यतो हेव मे लाभः पापं तु स्था
स्यति ध्रुवं ॥ ५५ ॥ वरमयं मे मृत्युर्न मिथ्या जीवितां चिरं ॥ यस्माच्चि
रमपि स्थित्वा मृत्युदुःखं तदेव मे ॥ ५६ ॥ स्वप्ने वर्षशतं सौख्यं भुक्त्वा
यश्च विबुध्यते ॥ मुहुर्नमपरो यश्च सुखी भूत्वा विबुध्यते ॥ ५७ ॥ न तन्नि

चर्या.

५४

वर्तते सौख्यं द्वयोरपि विबुधयोः ॥ सेवोपमा मृत्युकाले चिरजीवो
प्यजीविनोः ॥ लब्धापि च बहुधा भांश्चिरभुक्ता सुखान्यपि ॥ रिक्त
हस्तश्च न जनश्च यास्यामि मुषितो यथा ॥ पापक्षयश्च पुण्यं च लाभ
जीवं करोति चेत् ॥ पुण्यक्षयं च पापं च लाभार्थं कुर्वन् ननु ॥ य
दर्थमेव जीवामि तदेव यदि नश्यति ॥ किन्तेन जीवितेनापि केवला
भुभकारिणा ॥ अवर्णावादिनिदेषः सत्त्वान्नाशायतीति चेत् ॥ परा
यशस्करोत्येवं कोपस्तु किं न जायते ॥ परापत्ताप्रसादत्वादपत्ता
दिषु ते क्षमा ॥ क्लेशोत्पादपरापत्तेक्षमानावर्णावादिनि ॥ प्रतिमा
स्रूपसद्रूपनाशकाक्रोशकेषु च ॥ न युज्यते मम द्वेषो बुद्धादीनां
न हि व्यथा ॥ गुरुसारोहितादीनां प्रियाराणां चापरारिषु ॥ पूर्ववत्प्र

बोधि.

५५

त्ययो त्यादं दृष्ट्वा कोपनिवारयेत् ॥ चेतना चेतनकृता देहिना
नियता व्यथा ॥ सा व्यथा चेतने दृष्ट्वा क्षमस्वेना व्यथा मनः ॥ मो
हादेकेऽपराध्यांति कृप्यन्त्यनोपि माहिताः ॥ बुभुक्षुः कर्मेषु निदर्श
यः कंवा बुभुक्षुः पराधिकं ॥ कस्मादेवं कृतं पूर्वयेनैवं वाध्यसे प
रैः ॥ सर्वकर्मपरापताः कोहमत्रान्यथा कृतौ ॥ एवं बुद्धात्तु पु
ण्येषु तथा यत्नं करोम्यहं ॥ येन सर्वं भविष्यति मैत्रचिन्ताः
परस्परं ॥ दृष्टमानो गृहेयद्वदग्निर्गत्वा गृहान्तरं ॥ तृणादौ यत्र
सह्येत तदा कृष्यापनीयते ॥ एवं चिन्तयदा संग्राह्यते द्वेषव
द्दिना ॥ तत्क्षणांतत्परित्याज्यं पुराया लोहाहसंकया ॥ मारणा

चर्या.
५५

यः करं धित्वा मुक्तश्चेत्किमुभद्रकं ॥ मनुष्यदुःखैर्नरकात्मक
श्चेत्किमुभद्रकं ॥ यद्येतन्मात्रमेवायदुःखं सोऽनपार्यते ॥ तन्ना
रकव्यथाहेतुः क्रोधः कस्मान्नवार्यते ॥ कोपार्थमेवमावाहं नरके
षु सहभ्रशः ॥ कारितोऽस्मिन् चात्मा र्थः परार्थो वा कृतो मया ॥ न चे
दत्ता दृशदुःखं महार्थश्च कारिष्यति ॥ जगद्दुःखहरे दुःखे प्रीति
रेवात्र युज्यते ॥ यदि प्रीतिं सुखं प्राप्नुमन्यैः स्तुत्वा गुरोर्जितं ॥ म
नस्त्वमपि न स्तुत्वा कस्मादेव न हृष्यति ॥ इदं च ते हृदि सुखं निर
वश्यं सुखोदयं ॥ न वारितश्च गुरोर्भिः परावर्जनमुत्तमं ॥ तस्यैव
सुखमित्येव तवेदं यदि न प्रियं ॥ तृतिदानादिविरते दृष्टा दृष्टं हतं
भवेत् ॥ स्वगुरोर्कीर्त्यमाने च परसौख्यमपीच्छति ॥ कीर्त्यमाने

बोधि
५६

परगुणोस्वसौरवमपिनेच्छसि ॥ बोधिचिन्तसमुत्पाद्य सर्वसत्त्वसु
खेच्छया ॥ स्वयल्लुप्तसुखेच्छं कस्मात्सत्त्वेषु कृष्यसि ॥ त्रैलोक्य
पूज्यबुद्धत्वं सत्त्वानां किं न वांछसि ॥ सत्कारमित्त्वरं दृष्ट्वा तेषां किं
परिदृज्यसे ॥ पुष्पाति यस्त्वया पोष्य नृत्यमेव ददाति सः ॥ कुटुंबं
जीवितं लब्धुं न हसि प्रकृष्यसि ॥ स किं नेच्छसि सत्त्वानां यस्तेषां
बोधिमिच्छसि ॥ बोधिचिन्तं कृतं तस्य योऽन्यसम्यदि कृष्यति ॥
यदि तेन न तत्त्वकुं स्थितं दानं परिगृहे ॥ सर्वथापि न ते स्ति दत्ता
दत्तेन - तेन किं ॥ किं वारयतु पुष्पाति प्रसन्नान् स्वगुणानथ ॥ ल
भमानो न गृह्णातु - वदकेन प्रकृष्यसि ॥ न केवलं त्वमात्मानं कृतं
पापन्नसोचसे ॥ कृतपुण्यैः सहस्य द्वाभ्यं परां कर्तुं मिच्छसि ॥ जातं

चर्या
५६

Belongs to Student

वोधि

५७

मयि च प्रीत्या किं हि मे परकीयया ॥ तस्यैव तत्प्रीतिरुत्तमं भोगो नात्या
पि मे ततः ॥ तत्सुखेन सुखित्वं चेत्सर्वत्रैव ममालुततः ॥ कस्मादन्यप
सादेन सुखितेषु न मे सुखं ॥ तस्माद्दहं सुतोऽस्मीति प्रीतिरात्मनि
जायते ॥ तत्राप्येवमसम्बन्धात्केवलं शिशुचेष्टितं ॥ सुखादयश्च
मेक्षमं सम्बेगनाशयन्ममी ॥ गृणावत्सुचमात्सर्यं सम्यक्कोपंच
कृष्यते ॥ तस्मात्सुत्यादिघाताय ये मम प्रत्युपस्थिताः ॥ अपाय
पातरक्षार्थं म्यहं ताननुते मम ॥ मुक्त्यर्थिनश्चायुक्तं मे लोभसत्तका
रवन्धनं ॥ ये मोचयन्ति मावन्धाद्देषस्तेषु कथं मम ॥ दुःखं प्रवेष्टु
कामस्य ये कपाटत्वमागताः ॥ बुद्धाधिष्ठानतश्च देवस्तेषु कथं मम ॥
पुण्यविघ्नः कृतोऽनेन तत्र कोपो न पुज्यते ॥ क्षात्र्यासमन्त्रपो नास्ति

चर्या

५७

Belongs to Muhammad Ali

बोधि
५८

जीवहि तोयते ॥ तदुवाशयमेवातः प्रतीत्वोत्पद्यतेक्षमा ॥ स एवातः क्ष
माहेतुः पूज्यस्सद्धर्मवत्तमया ॥ सत्त्वक्षत्रं जिनक्षेत्रमित्यतो मुनिनोदितं
॥ एतानां राध्यवहवः सम्यन्तारं यतो गताः ॥ सत्त्वेभ्यश्च जिनेभ्यश्च बुद्ध
धर्मागमे समे ॥ जिनपुगौरवं यदन्नसत्त्वेष्टितिकः क्रमः ॥ आशयस्य
च माहात्म्यान्ने स्वतः किंतु कार्यतः ॥ समञ्च तेन माहात्म्यं सत्त्वानां तेन ते
समाः ॥ मैत्र्याशयस्तु यत्पूज्यः सत्त्वमाहात्म्यमेव तत् ॥ बुद्धप्रसादाद्य
त्पुण्यं बुद्धमाहात्म्यमेव तत् ॥ बुद्धधर्मागमांशेन तेस्मात्सत्त्वाजिने
स्समाः ॥ न तु बुद्धैस्समाः केचिदन्ननांशौ गुणार्णवैः ॥ गुणसारैकगुणी
नां गुणो गुणरपि चेत्कचित् ॥ दृश्यते तस्य पूजार्थं त्रैलोक्यं कमपि न क्ष
मं ॥ बुद्धधर्मादयांशस्तु श्रेष्ठः सत्त्वेषु विश्यते ॥ एतदंशानुरूपेण बुद्ध

चर्या
५८

Be. O. 293

MS. A. 9. 2. 1. 1. 1. 1. 1.

बोधि.
५६

सर्वस्मना दास्यमुपैतिलोके ॥ कुर्वन्निमेषमृद्धिपदं जिनौ या. निघ्नं तु वा नुष्य
तु लोकनाथः ॥ आत्मीकृतं सर्वमिदं जगत्तैः कृपात्मभिर्नैव हि संशयोऽस्ति ॥
दृश्यन्तस्ते ननु सत्त्वरूपास्त एव नाथाः किमनादरात् ॥ तथा गता राधन मे
तदेव. स्वार्थस्य संसाधनमेतदेव ॥ लोकस्य दुःखापहमेतदेव. तस्मात्प्र
मास्तु वत मेतदेव ॥ यथैकाराजपुरुषः प्रमत्तातिमहाजनं ॥ विकर्तुर्नै
व शक्नोति. दीर्घदर्शमिहाजनः ॥ यस्मान्नैव स एकाकी. तस्य राजवलं
वलं ॥ तथा न दुर्वलं कञ्चि. दपराङ्मविमानयेत् ॥ यस्मान्नरकपालाश्च.
कृपावन्तश्च तद्वलं ॥ तस्मादा राधयेत्सत्त्वा. नृभ्यश्च राड नृपयथा ॥ कुपि
तः किं नृपः कुर्याद्येन स्यान्नरकव्यथा ॥ यत्सत्त्वदौर्मनस्येन. कृतेन घन
भूयते ॥ नृपः किं नृपतिर्दद्याद्यबुद्धत्वसमं भवेत् ॥ यत्सत्त्वसौर्मनस्यै

चर्या
५६

नक्तनेन ह्यनभूयते ॥ आस्तां भविष्यवुद्धत्वं सत्त्वा राधनसम्भवं ॥ इहै
वसौ भाग्ये यशः सौस्थिभ्यं किन्नपश्यसि ॥ प्रासादिकत्वमारोग्यं प्रमा
यंचिरजीवितं ॥ चक्रवर्त्ति सुखस्फीतक्षमी प्राप्नोति सत्सरन् ॥ ॥
शतिबोधिचर्यावतारे रक्षांति पारमिताषट्ः परिछेदः ॥ ॥ एवंक्ष
मो भवेद्दीर्यं वीर्यबोधिर्यतः स्थिता ॥ नहि वीर्यं विना पुराणं यथा वायुमि
ना गतिः ॥ किं वीर्यं कुशलोत्साहस्तद्विषयः कठच्यते ॥ आलस्यं कुत्सि
शक्तिं विषादात्मावमन्यता ॥ अव्यापारसुखास्वाददरिद्राशयतृषाया
॥ सन्सारदुःखानुद्वेगा दालस्यमुपजायते ॥ क्लेशवागुरिकाघातः प्रवि
ष्टो जन्मवागुरा ॥ किमपि न जानाति मृत्युर्वदनमागतः ॥ स्वयूथान्मा
र्यमाणां स्वं क्रमेणै वनुपश्यसि ॥ तथापि निद्रांयास्येव चण्डालमहि

बोधि
६०

षोयथा ॥ यमेनोद्दीक्ष्यमाणास्य वद्धमार्गस्य सर्वतः ॥ कथं ते रोचते भाक्तं
कथं निद्रां कथं रतिः ॥ यावत्संभृतसंभारं मरणाशीद्युमव्यति ॥ संभ्यज्या
पितृदालस्य सकाले किं करिष्यसि ॥ इदन्नप्राप्तमारुह्य मिदमर्द्धकृतं स्थि
तं ॥ अकस्मान्मत्पुत्रायातो हाह तोस्मीति चिन्तयेत् ॥ शोकवेगसमुद्भूत
साभ्ररक्तेक्षणाननान् ॥ बन्धूनि रासान्संपश्यन् यम इत मुखानि च ॥ स्वपाप
स्मृतिसंतप्तः शृण्वन्नादांश्च नारकान् ॥ त्रासोच्चारविलिप्तांगो विवृलः किं
करिष्यसि ॥ जीवमस्य इवास्मीति युक्तं भयमिहैव ते ॥ किंपुनः कृतपापस्य
तीव्रान्नरकदुःखतः ॥ स्पृष्टुषोदकेनापि सुकुमारप्रदप्यसे ॥ कृत्वा च नार
कं कर्म किमेवं स्वस्थमास्यते ॥ निरुद्य मफलाकाक्षि सुकुमारवद्व्यथ ॥
मृत्युशला मराकारं हृदुःखितविहन्यसे ॥ मानुष्यं नावमासाद्य तरदुःख

चर्या
६०

महानदीं ॥ मूढकालो न निद्राया इयं नौ दुर्लभा पुनः ॥ मुक्ताधर्मरतिं श्रे
ष्ठमनत्ररतिसत्तति ॥ रतिरौद्रतया हास्यादौ दुःखहेतौ कथनव ॥ अपि वा
द्वलव्यूहः तात्पर्यात्मविधेयता ॥ परात्मसमता चैव परात्मपरिवर्त
न ॥ नैवावसादुःकर्तव्यः कुतो मे बोधिरिभ्यतः ॥ यस्मान्नथागतः सत्य
सत्यवार्दितमुक्तवान् ॥ तेषां संदंशमसकः मक्षिकाः कृमयस्तथा ॥ ये
रुत्साहबलान् प्राप्तादुराया बोधिरुत्तमा ॥ किमु ताहं न राजा त्याशक्तो जातु
हिताहितं ॥ सर्वज्ञनीत्यनुसर्गो बोधिं किं नाप्नुयामहं ॥ अथापि हस्तपादा
दिः दातव्यमिति मे भयं ॥ गुरुलाघवमूढत्वं ते मे स्यादविचारतः ॥ धेन
व्यश्वास्मिन्ननव्यो दाज्यः पाव्योऽप्यनेकशः ॥ कल्पकोटीरसंख्येया न च
बोधिर्भविष्यति ॥ इदं तु मे परिमितं दुःखं संबोधिसाधनं ॥ नष्टशाल्य

वोधि.
६९

आशा काशी
2901

ASHA ARCHIVES